

Onderwijs

Preventie

Hulpverlening

EEN Aanbod VAN HET PPI VOOR
risicoleerlingen IN HET onderwijs

PPI

PPI

Voorwoord

De brochure die voor u ligt komt tegemoet aan de vraag van scholen voor voortgezet onderwijs en is bedoeld om een overzicht te geven van het PPI preventie-aanbod. Wij zijn verheugd dat we dit aanbod nu kunnen presenteren.

Het preventiewerk is een onderdeel van de onderwijshulpverlening die het PPI biedt. Alle voortgezet onderwijs scholen in Amsterdam en Amstelland en de Meerlanden kunnen tot nu toe in meer of mindere mate gebruik maken van de onderwijshulpverlening van het PPI. Het 2e fase onderwijs is minder bekend met het aanbod, daar zij bij de start van het onderwijsvoorrangsbeleid, tevens start van het PPI-preventiewerk, geen mogelijkheden hebben gekregen om te participeren.

Naast de huidige inzet van het PPI is er bij de scholen behoefte aan aanvulling. In deze brochure worden de verschillende pakketten gepresenteerd die het PPI kan aanbieden; daarna treft u een beschrijving aan van de uitgangspunten en doelstellingen van het preventiewerk.

Voor verdere informatie of een oriënterend gesprek kunt u contact opnemen met het hoofd van de afdeling die genoemd staat achter het stadsdeel waaronder uw school valt. In de adressenlijst op de laatste bladzijde van deze brochure treft u de afdelingen en namen aan.

*Drs. W. Berkenbosch
Coördinator PPI-preventie*

*Drs. H.M. Harten
Inhoudelijk directeur*

Inhoud

P a g e

4	HOOFDSTUK I Inleiding PPI preventie-pakket voor scholen
5	HOOFDSTUK II Het PPI preventie-pakket
	1. Advisering m.b.t. individuele risicoleerlingen
6	2. Advisering bij verwijzing naar jeugdhulpverlening
7	3. Versterken van het leerlingbegeleidingssysteem van de school, gericht op het ondersteunen en begeleiden van risicoleerlingen
8	4. Signalering van groepen risicoleerlingen en advisering
9	5. Ondersteuning bij huiswerkbegeleiding
10	6. Faalangstreductietraining
11	7. Sociale vaardigheidstraining
12	8. Taalvaardigheid
13	HOOFDSTUK III Uitgangspunten en doelstellingen van het preventiewerk
16	HOOFDSTUK IIII PPI-vestigingen

Inleiding PPI preventie-pakket voor scholen

Het PPI is een jeugdhulpverleningsinstelling die hulp biedt aan jongeren die vanwege leer-, gedrags- en emotionele problemen vast (dreigen te) lopen in het onderwijs. Gedurende bijna 50 jaar heeft het PPI zich toegelegd op hulverleningsmethodieken die samengevat kunnen worden onder de term onderwijshulpverlening.

Het PPI onderscheidt zich door specifieke deskundigheid op het gebied van diagnostiek en behandeling van problemen, die jongeren kunnen hebben in relatie tot school. Het PPI heeft de ervaring dat schooluitval voorkomen kan worden door zo vroeg mogelijk te signaleren dat jongeren op school problemen hebben. Samenwerking tussen school, jeugdgezondheidszorg, leerplichtambtenaren en het PPI is hierbij belangrijk.

Een groot deel van de problemen van de jongeren kan binnen de school worden aangepakt. Een jeugdhulpverlener van het PPI die deskundig is op het gebied van diagnostiek en behandeling van jongeren in schoolsituaties, is daarbij een belangrijke steun. Op de meeste scholen voor primair voortgezet onderwijs in Amsterdam en Amstelland en de Meerlanden werkt inmiddels een preventiewerker ter ondersteuning van het leerling begeleidingssysteem van de school. Het PPI bekostigt dit uit haar basissubsidie.

In toenemende mate stellen scholen het PPI de vraag om meer activiteiten dan het PPI kan financieren uit haar basissubsidie, te kunnen kopen.

Aangezien elke school met betrekking tot de leerlingbegeleiding verschillende wensen heeft, zijn door het PPI verschillende producten ontwikkeld die door de scholen kunnen worden gekocht.

Bijgaand treft u een overzicht aan van dit pakket.

In dit pakket zijn geen gegevens opgenomen over het aantal uren per week en evenmin over de duur van de inzet van de preventiewerker. Aan de hand van uw wensen kunnen wij een aanbod op maat maken en de daaraan verbonden kosten berekenen. Daarnaast zijn wij uiteraard te allen tijde bereid andere vragen, die naar aanleiding van deze brochure opkomen, te beantwoorden.

Het PPI preventie-pakket

1. Advisering m.b.t. individuele risicoleerlingen

Het leerlingbegeleidingssysteem signaleert bij bepaalde leerlingen problemen, die meer op het terrein van jeugdhulpverlening dan van onderwijs liggen. Extra steun van de preventiewerker van het PPI kan in dergelijke gevallen een oplossing zijn.

DOEL:

Aanvulling geven op het leerlingbegeleidingssysteem daar waar de school, gezien de aard van de problemen, op zichzelf niet de mogelijkheden heeft leerlingen verder te helpen.

DOELGROEP:

Leerlingen met opvallend gedrag, achterblijvende leervorderingen en/of plotselinge gedragsveranderingen.

INHOUD:

Analyse van de problematiek aan de hand van de gegevens uit het schooldossier, gesprekken met de leerling en eventueel met de ouders van de leerling. Advies en begeleiding tijdens de interventie.

WERKWIJZE:

Tijdens één of meer gesprekken komen de volgende onderwerpen aan de orde: schoolloopbaan, schoolbeleving, vrije tijd en thuissituatie. Doel van de gesprekken is de hulpvraag van de jongere bepalen. Door met vragen te sturen wordt afgetast wat er speelt. De leerling wordt gevraagd zelf zijn/haar situatie te schetsen, knelpunten te formuleren en eventuele oplossingen aan te dragen. Indien dit wenselijk is, wordt eveneens met de ouders gesproken. Onderzocht wordt of de problemen van de leerling voornamelijk op het cognitieve of het psycho-sociale vlak liggen, wat het centrale probleem is en hoe zwaar de problematiek is. Na analyse van de verzamelde gegevens brengt de preventiewerker advies uit en wordt in overleg met school, leerling en ouders bekeken wat de beste, c.q. best realiseerbare oplossing is voor de gediagnosticeerde problemen. Tijdens de interventie assisteert de preventiewerker de school bij de begeleiding van de leerling.

2. Advisering bij verwijzing naar jeugdhulpverlening

Sommige leerlingen kampen met problemen die niet binnen school kunnen worden opgelost, zoals gedragsproblemen, mishandeling, incest, extreme angsten, psychosomatische klachten, verslaving, ernstige problemen thuis. Een preventiewerker van het PPI kan in dergelijke gevallen helpen de hulpvraag helder te krijgen.

DOEL:

School adviseren en assisteren bij het verwijzen van leerlingen (en ouders) naar de meest geschikte vorm van (jeugd-)hulpverlening.

DOELGROEP:

Leerlingen met problemen die niet binnen school kunnen worden opgelost en waarbij verwijzing naar de jeugdhulpverlening noodzakelijk is.

INHOUD:

- Diagnostisch onderzoek
- gesprekken met ouders
- contacten leggen met hulpverleningsinstanties
- verwijzing naar hulpverleningsinstanties
- advisering aan school.

WERKWIJZE:

Door het houden van gesprekken met de leerling wordt diens hulpvraag onderzocht. Indien nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van testmateriaal. Aansluitend volgen gesprekken met de ouders waarin de resultaten van de diagnose worden gegeven en uitgelegd wordt waarom verwijzing wenselijk is. Dankzij de goede contacten met medewerkers in de hulpverleningsinstanties en kennis van het aanbod en de plaatsingsmogelijkheden, kan snel en efficiënt verwezen worden. Bij de daadwerkelijke aanmelding kan de preventiewerker eveneens helpen drempels te verlagen. Tijdens de overgangsfase, voordat de verwijzing gerealiseerd is, en ook daarna, als de plaatsing tot stand gekomen is, adviseert de preventiewerker de school over hoe om te gaan met de jongere (wel of geen beurten en proefwerken, wat te doen in crisissituaties etc.).

3. Versterken van het leerlingbegeleidingssysteem van de school, gericht op het ondersteunen en begeleiden van risicoleerlingen

Een verhoogde uitval van leerlingen en frustraties van docenten die vinden dat ze te weinig grip op de leerlingen hebben, kunnen er op wijzen dat het leerlingbegeleidingssysteem moet worden versterkt.

DOEL:

Versterken van het leerlingbegeleidingssysteem d.m.v. vergroting van de deskundigheid van mentoren op het gebied van het opsporen van risicoleerlingen en het preventief en effectief omgaan met hun problemen.

DOELGROEP:

Mentoren c.q. klasdocenten

INHOUD:

Opzetten van een leerlingbegeleidingssysteem waarbij van goede coördinatie en duidelijke taakverdeling tussen school en jeugdhulpverlening sprake is.

WERKWIJZE:

Opzetten en inhoudelijk leiden van leerlingbesprekingen waarbij de mentor, de leerlingbegeleider en de preventiewerker van het PPI aanwezig zijn. Bij bespreking van de leerlingen wordt naast de mening van de mentor, gebruik gemaakt van signaleringsinstrumenten en gegevens uit de schoolregistratie. Het doel van de bespreking is tweeledig:

- bevorderen van de deskundigheid van de mentor;
- vergroten van de zorg voor de individuele leerling.

Mentoren adviseren bij gespreksvoering (bijv: hoe benader je een leerling om de juiste informatie naar boven te krijgen?) en hun spectrum van handelingsmogelijkheden verbreden d.m.v. het geven van praktische tips (bijv: hoe voorkom je escalatie?).

OPMERKINGEN:

Vanwege de noodzakelijke aanwezigheid van een preventiewerker binnen de school, kan dit aanbod alleen in combinatie met pakket 1 worden aangeboden.

4. Signalering van groepen risicoleerlingen en advisering

Sommige groepen leerlingen, bijvoorbeeld instromers en doublanten, lopen op grond van hun vorderingen en gedrag het risico te blijven zitten of dropout te worden. De preventiewerker van het PPI kan helpen bij het in een vroegtijdig stadium signaleren van deze leerlingen.

DOEL:

Het signaleren van risicoleerlingen en het ontwikkelen van aanknopingspunten voor de mentoren om succesvolle interventies te kunnen doen.

DOELGROEP:

Potentiële uitvallers en zittenblijvers.

INHOUD:

Het signalerings- en begeleidingsproces bestaat uit de volgende onderdelen: selectie, gesprekken met leerlingen, schriftelijke verslaggeving, voorlopig advies, bespreking van het advies, vaststellen van interventie, interventie, evaluatie.

WERKWIJZE:

Signalering en selectie kan naar keuze plaatsvinden op de volgende wijzen:

- middels gegevens uit de leerlingdossiers - aan de hand van rapportcijfers
- door docenten ingevulde signaleringslijsten betreffende sociaal-emotionele en cognitieve aspecten

Na de selectie wordt een halfuursgesprek gevoerd met alle risicoleerlingen.

Hierin komen de volgende acht thema's aan de orde: *1. ervaringen in het voorafgaande onderwijs 2. kennis van en inzicht in eigen schoolresultaten en de wijze waarop deze tot stand zijn gekomen 3. wijze van huiswerk maken 4. gezins- en woonomstandigheden 5. relatie met leerkrachten 6. relatie met klasgenoten 7. verzuim/ziekte/te laat komen 8. zelfbeeld m.b.t. leerresultaten, werkhouding en mogelijkheden voor verandering daarin.*

Naar aanleiding van het verslag van de gesprekken en daaruit getrokken conclusies, wordt een advies uitgebracht en met de mentoren besproken wat de gewenste interventie is.

De preventiewerker begeleidt de school bij de uitvoering ervan en helpt bij de evaluatie van de resultaten.

OPMERKINGEN:

Het PPI traint, indien gewenst, docenten/mentoren om zelf de halfuursgesprekken met de leerlingen te voeren en naar aanleiding daarvan, al dan niet met assistentie van de preventiewerker, de situatie van de risicoleerlingen in kaart te brengen.

5. Counseling bij huiswerkbegeleiding

Sommige leerlingen profiteren onvoldoende van de studielessen en huiswerkbegeleiding die school biedt. Dit kan leiden tot een dusdanig gebrek aan studievaardigheden dat doubleren of zelfs schooluitval het gevolg is.

DOEL:

Tijdig signaleren van problemen op het gebied van studievaardigheden en bieden van adequate ondersteuning bij het bevorderen van het zelfstandig leren werken van leerlingen.

DOELGROEP:

Leerkrachten die huiswerkbegeleiding geven aan onderbouwleerlingen die moeite hebben met de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs en extra aandacht nodig hebben bij het leren van studievaardigheden.

INHOUD:

- screening van de aan de huiswerkbegeleiding deelnemende leerlingen;
- verder diagnostisch onderzoek van leerlingen bij wie problemen zijn geconstateerd;
- handelingsadviezen aan docenten;
- zonodig kortdurende training van de leerlingen op het gebied van de gesignaleerde hiaten.

WERKWIJZE:

Aan de hand van een checklist worden de leerlingen samen met de docent één voor één doorgenomen. Items van de checklist zijn o.a. aanwezigheid van de leerling, concentratie, plannen van huiswerk en mate van zelfstandigheid bij het uitvoeren ervan.

Met de op deze wijze geselecteerde leerlingen wordt een gesprek gevoerd. Tevens wordt een vragenlijst, waarin ook psychosociale aspecten aan de orde komen, afgenomen. De aldus verzamelde gegevens worden uitgewerkt en op basis van de conclusies wordt een advies aan de docent gegeven. Bij de uitvoering wordt assistentie verleent aan de docent.

6. Faalangstreductietraining

Op elke school zitten leerlingen die, op grond van hun intelligentie en inzet, beter zouden kunnen presteren. Faalangst kan één van de oorzaken zijn van dergelijke achterblijvende leerresultaten.

DOEL:

Leerlingen leren op een dusdanige manier om te gaan met faalangst dat ze er minder last van hebben, zodat hun functioneren, m.n. op het gebied van de leerprestaties, verbetert.

DOELGROEP:

V.O. leerlingen tussen 12 en 15 jaar die zoveel hinder ondervinden van faalangst dat hun leerresultaten er negatief door worden beïnvloed.

INHOUD:

- Overdracht van kennis en inzicht op het gebied van:
- zelfbeeld (vergroten van het zelfvertrouwen)
 - concentratie en motivatie (studievaardigheden)
 - cognitieve taaksituaties (positief denken)
 - uitdrukkingsvaardigheden (spreken voor een groep)
 - sociale taaksituaties (omgaan met elkaar)

WERKWIJZE:

Na screening van de leerlingen volgen 9 lessen van 1 uur. De structuur van elke les is gelijk en bestaat uit o.a.:

- rollenspellen
- expressie-oefeningen
- ontspanningsoefeningen

De leerlingen krijgen ook opdrachten mee naar huis. Na de training worden bij wijze van nazorg nog drie lessen van 1 uur gegeven, met een frequentie van eenmaal in de zes weken. Zowel voorafgaand aan, als aansluitend op de training is er respectievelijk een informatie- en evaluatie-avond voor ouders. Daarnaast wordt er feedback aan school gegeven.

GROEPSGROOTTE:

Minimaal 8 en maximaal 10 leerlingen per groep.

OPMERKINGEN:

Voor eindexamenkandidaten is er een speciale faalangstreductietraining waarin de leerlingen getraind worden om hun examenangst te overwinnen en hen geleerd wordt zich adequaat op het examen voor te bereiden opdat de kans van slagen groter wordt.

7. Sociale vaardigheidstraining

Op elke school zitten leerlingen die moeite hebben te voldoen aan de aan hen gestelde eisen op de volgende terreinen: - omgaan met de regels op school - omgaan met ouders/verzorgers - omgaan met leeftijdsgenoten - omgaan met autoriteit - invulling geven aan vrije tijd - zelfverzorging. Het gevolg hiervan is dat de leerlingen "botsen" met hun omgeving en er conflicten ontstaan.

DOEL:

De sociale vaardigheid van de leerlingen vergroten zodat ze beter in staat zijn te voldoen aan de eisen die binnen en buiten school aan hen gesteld worden.

DOELGROEP:

Leerlingen bij wie de schoolprestaties negatief beïnvloed worden door hun gedrag.

Bijvoorbeeld:

- te stille, teruggetrokken leerlingen;
- te drukke, hinderlijk opvallende leerlingen;
- te weinig zelfstandige, passieve leerlingen.

INHOUD:

De vaardigheden die aan de orde komen tijdens de training zijn:

- luisteren-observeren-iets over jezelf kunnen vertellen
- een vraag durven stellen
- samen kunnen werken
- gevoelens kunnen uiten
- kritiek (zowel negatieve als positieve) kunnen geven en ontvangen
- andere meningen leren respecteren
- hanteren van conflicten-omgaan met pesten en gepest worden

WERKWIJZE:

Na screening van de leerlingen volgen 10 lessen van één uur. De lessen zijn opgebouwd volgens een vast programma, de vaardigheden worden geoefend o.a. aan de hand van rollenspellen. De leerlingen krijgen ook opdrachten mee naar huis. Na afloop volgt een individuele evaluatie met de leerling. Zowel voorafgaand aan, als aansluitend op de training is er respectievelijk een informatie- en evaluatie-avond voor ouders. Daarnaast wordt er feedback gegeven aan school.

GROEPSGROOTTE:

Minimaal 8 en maximaal 10 leerlingen per groep.

8. Taalvaardigheid

Op elke school zitten leerlingen die, op grond van hun intelligentie en inzet, beter zouden kunnen presteren. Taalproblemen kunnen de oorzaak zijn van achterblijvende leerresultaten bij die vakken waar taal/lezen een centrale rol speelt.

DOEL:

Het signaleren van taalvaardigheidsproblemen en de achterliggende oorzaken hiervan, advisering aan leerlingen en docenten omtrent verbetering van de taalvaardigheid.

DOELGROEP:

V.O. leerlingen, bij voorkeur brugklasleerlingen, die taalvaardigheidsproblemen hebben, zoals moeite met woordherkenning en woordbeeldgeheugen, waardoor hun leerresultaten negatief beïnvloed worden.

INHOUD:

Screening op het gebied van: - technisch lezen - begrijpend lezen - spelling - vreemde talen.

WERKWIJZE:

Screening en selectie van leerlingen gebeurt aan de hand van zowel kwalitatieve als kwantitatieve analyse van de taal- en leerproblemen. Advies aan docenten over de aanpak van de taalproblemen van de leerling.

GROEPSGROOTTE:

Afhankelijk van het aanbod.

HOOFDSTUK III Uitgangspunten en doel- stellingen van preventiewerk

INLEIDING

Het Psychologisch Pedagogisch Instituut (PPI) uit Amsterdam is gespecialiseerd in een methodiek die onderwijshulpverlening genoemd wordt. Hulp wordt geboden aan leerlingen met een combinatie van leer- en psychosociale problemen. Een belangrijk zwaartepunt wordt gelegd bij preventie en vroegtijdige inzet van inspanningen. Dat kan voor een groot deel binnen de school gebeuren. Eén van de methoden die het PPI daarbij hanteert is het inzetten van een jeugdhulpverlener die in een vroeg stadium de helpende hand kan bieden door problemen te signaleren en mee te helpen oplossen. Deskundigheid van deze PPI-medewerker is aanwezig op het gebied van diagnose en behandeling. De hulpverleners waar het hierom gaat worden "preventiewerkers" genoemd.

PROBLEMEN VOORKOMEN OF GENEZEN?

Het klassieke antwoord op problemen die in de maatschappij kunnen ontstaan is het geven van hulpverlening. Hulpverlening die over het algemeen duur is en tijdrovend en waarbij steeds meer de vraag wordt gesteld of het niet beter zou zijn problemen te voorkomen dan te genezen. Met name in het jeugdbeleid is een tendens waarneembaar die neerkomt op een pleidooi voor preventief ingrijpen. Dat blijkt onder andere uit een nota van het Ministerie van WVC uit 1991 waarin wordt gesproken over het vergroten van de 'zelfredzaamheid' en het verminderen van de 'zorgafhankelijkheid'. Het 'gewone leef- en opvoedingsmilieu is de plek om de bedreigde jeugd betere kansen te geven en om te voorkomen dat het gebruik van specifieke voorzieningen als jeugdhulpverlening en speciaal onderwijs nodig is'. Om dat 'voorkomen' binnen het gewone leef- en opvoedingsmilieu tot een succes te maken is het wel zaak om verschillende soorten zorg op elkaar af te stemmen. De activiteiten die er nu plaatsvinden op het gebied van preventie binnen onderwijs, gezondheidszorg, justitie en welzijn zijn daarom aan integratie toe. Het PPI heeft al de nodige ervaring opgedaan met preventiewerk in het voortgezet onderwijs sinds in 1986 met dit soort werk begonnen werd. Resultaat is onder andere het ontwikkelen van een model voor vruchtbare samenwerking tussen jeugdhulpverlening en onderwijs.

WAT IS PREVENTIE?

Een definitie van preventie, zoals die ook door het PPI wordt gehanteerd, luidt: het voorkomen van een situatie waarin de problemen niet meer binnen het normale leef- en opvoedingsmilieu van jongeren kunnen worden opgelost. Als oplossing van problemen in dat milieu niet meer mogelijk is, dan is de jeugdhulpverlening aan zet. Hoewel preventie aan hulpverlening vooraf gaat kan de jeugdhulpverlening een actieve rol spelen bij preventie.

Als geen ander kan de jeugdhulpverlener problemen onderkennen en bepalen of ze in de leef- en opvoedings situatie kunnen worden opgelost of niet. De jeugdhulpverlening kan de problemen zien aankomen, een diagnose stellen en advies geven. School en/of gezin kunnen zorgdragen voor een goede oplossing. Preventie veronderstelt in deze zin een nauwe samenwerking tussen jeugdhulpverlening en de situatie waarbinnen de problemen van jongeren een rol spelen. Preventie kan over het algemeen plaatsvinden daar waar de problemen zichtbaar zijn, bijvoorbeeld op school. Het grootste effect van preventie ontstaat als een structuur wordt gecreëerd waarin hulpverlening en de plaatsen waar de problemen zich voordoen, zijn opgenomen. Doel is om op die 'vindplaatsen' tot een oplossing van de problemen te komen. Mocht de betrokkene zelf of diens omgeving geen oplossing kunnen aandragen, dan kan de jeugdhulpverlener tijdelijk ondersteuning bieden of verwijzen naar een hulpverleningsinstantie. In het geval zich problemen voordoen met een leerling op een school, kan de school zich door de inzet van de hulpverlener, meer concentreren op de primaire taak: het lesgeven.

JEUGDHULPVERLENING EN ONDERWIJS

Samenwerking tussen jeugdhulpverlening en school was lang niet aan de orde. De jeugdhulpverlening richtte zich met name op het gezin en minder op het feit dat problemen kunnen ontstaan op school. De jeugdhulpverlening neigt er nu meer toe om naar bredere verbanden te kijken. Het gezin wordt niet meer gezien als de enige opvoeder. Ook de school is met die taak belast, speciaal voor 12 tot 18-jarigen. Dat is niet verwonderlijk want juist in die leeftijdsfase zijn jongeren op zoek naar een eigen identiteit en gericht op leeftijdgenoten.

De voordelen van nauwe samenwerking tussen jeugdhulpverlening en onderwijs werden in 1992 samengevat in de nota 'Samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulpverlening', opgesteld door de Ministeries van Onderwijs, WVC en Justitie:

- * De jeugdhulpverlening wordt in staat gesteld in een vroegtijdig stadium problemen bij kind en gezin te signaleren; daardoor kan tijdig opvoedingsondersteuning worden geboden.
- * De draagkracht van het onderwijs wordt vergroot. Door ondersteuning vanuit de jeugdhulpverlening kan extra aandacht worden besteed aan leerlingen met problemen.
- * De school-, gezins- en opvoedingsproblemen kunnen gecombineerd en dus doelmatiger worden aangepakt.

HET PREVENTIEWERK VAN HET PPI

Doel van het preventiewerk van het PPI is het voorkomen van schooluitval in het voortgezet onderwijs, door middel van vroegtijdige signalering en ingrijpen. De jeugdhulpverlener wordt preventiewerker genoemd. Van hem wordt verwacht dat hij deskundig is op het gebied van diagnose en behandeling, het onderwijs kent, nauw contact heeft met hulpverleningsinstellingen en - vanuit een onafhankelijke positie - leerlingen en docenten ondersteunt.

Soms heeft de school al behoorlijk wat ondernomen om de problemen te verminderen. Als daarbij geen resultaat is geboekt kan de preventiewerker in een aantal gesprekken met de leerling een diagnose stellen. De preventiewerker brengt op basis van aanvullende gesprekken met docenten, en informatie uit rapporten en dossiers de situatie van de leerling in kaart. Daarbij wordt veel aandacht besteed aan de sterke kanten van de leerling en de steunpunten van de leerling binnen de school en het gezin. Vooral die facetten spelen een belangrijke rol in het advies van de preventiewerker omdat de aanpak van de school of de afspraken binnen het gezin de basis kunnen vormen voor een oplossing. Daarnaast komt het voor dat leerlingen moeten worden verwezen naar instellingen voor jeugdhulpverlening. Als dat gebeurt zal de preventiewerker aan ouders en school een advies uitbrengen en indien gewenst contact leggen met een instelling, om de verwijzing te begeleiden. Organisatorisch wordt de preventiewerker toegevoegd aan het leerlingbegeleidingssysteem van de school. Hij neemt deel aan de zorgbreedte- of leerlingbegeleidings-commissie, waarin meestal ook een leerplichtambtenaar en een schoolarts zitting hebben. De preventiewerker overlegt regelmatig met de klasmentoren, leerjaarcoördinatoren, decanen en leerlingbegeleiders.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN SAMENWERKING

De samenwerking in verantwoordelijkheid naar jongeren tussen hulpverlening en onderwijs is niet altijd duidelijk. De jeugdhulpverlening heeft er moeite mee zich te beperken tot het bieden van ondersteuning. Sommige scholen willen zelf de deskundigheid op psycho-sociaal gebied opbouwen, maar weer andere menen dat docenten in de eerste plaats les moeten geven. Om al die wensen en gedachten recht te doen en tegelijkertijd het preventiewerk te stimuleren is vanuit het onderwijs en vanuit de jeugdhulpverlening een duidelijke visie nodig op het werken met probleemleerlingen.

NETWERKONTWIKKELING

Het zou goed zijn als in de komende jaren meer aandacht besteed wordt aan de relatie tussen hulpverleningsinstellingen die al regelmatig op scholen te vinden zijn zoals het PPI, jeugdgezondheidszorg, leerplichtambtenaren en de andere instellingen op het gebied van jeugdhulpverlening. Via een goed toegankelijk netwerk van instellingen kunnen hulpverlening en consultatie op scholen worden uitgebreid. Verwacht mag worden dat die instellingen daaraan zullen meewerken, vooral omdat ze al meer naar buiten treden en contacten met de 'vindplaatsen' willen verbeteren. Sinds 1986 heeft het preventiewerk van het PPI zijn waarde bewezen. Een volgende stap is de uitbreiding van die activiteiten naar alle scholen voor voortgezet onderwijs in de agglomeratie Amsterdam en het opzetten van een samenwerkingsstructuur van scholen en hulpverleningsinstellingen in het kader van schooluitval.

HOOFDSTUK IIII **PPI-vestigingen**

STADSDEEL: Osdorp-Slotervaart/Overtoomse Veld-Slotermeer/Geuzenveld
PPI Afd. West

de heer R. in het Veld
Noordzijde 46
1064 GV Amsterdam
tel. 020 - 6117087

STADSDEEL: De Pijp-Zuid-Buitenveldert-Rivierenbuurt
PPI Afd. Zuid

de heer A.J. Zijlstra
Van Eeghenstraat 181
1071 GC Amsterdam
tel. 020 - 6623360

STADSDEEL: Zeeburg-Watergraafsmeer-Oost
PPI Afd. Oost

de heer H. Kruijssen
3e Oosterparkstraat 237
1092 EA Amsterdam
tel. 020 - 6945321

STADSDEEL: Zuid-Oost
PPI Afd. Zuid-Oost

mevrouw H. Balliot
Daalwijk 100F
1102 AA Amsterdam
tel. 020 - 6906629

STADSDEEL: Noord
PPI Afd. Noord

de heer R. Kelmanutu
Purmerweg 116
1023 BB Amsterdam
tel. 020 - 6328090

STADSDEEL: Westerpark-Baarsjes-Bos en Lommer-Oud West-Binnenstad
PPI Afd. Centrum/Oud West

mevrouw S. van Vlerken
Elandestraat 44
1016 SG Amsterdam
tel. 020 - 6262662

GEMEENTEN: Amstelveen-Uithoorn-Aalsmeer-Haarlemmermeer
PPI Afd. Amstelland/Meerlanden

mevrouw W. Berkenbosch
Amsterdamseweg 273
1182 GZ Amstelveen
tel. 020 - 6415904